

Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
3637 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
3637 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIX Cena lista je \$8.00 Entered as second-class matter January 18, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PONDELJEK, 20. JANUARJA (JAN. 20), 1947 Subscription \$8.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 13 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Ustanovitev departmenta za narodno obrambo

Kompromisni načrt glede združitve armade
in mornarice odoben. Patterson in
Forrestal se sporazumela

Washington, D. C., 18. jan. — Predsednik Truman je naznanil odobritev kompromisnega načrta glede združitve armade in mornarice in ustanovitve novega departmenta narodne obrambe kot vrhovno vojaško oblast. Naznanilo pravi, da sta se vojni tajnik Patterson in mornarični tajnik Forrestal sporazumela v vseh zadevah, nanašajočih se na združitev, in da je Truman odobril sporazum. Kompromisni načrt je vključeval skupno pismo vojnega in mornaričnega tajnika, dostavljeno Beli hiši. Doseženi sporazum je končal kavsanje med voditelji armade in mornarice.

ba, admiral Nimitz, šef mornaričnega štaba, ter visoki vojaški in mornarični častniki.

Nova letalska sila bo vključevala vse vojaško letalstvo z izjemo onega v področju mornarice in zborov pomorščakov. Program naglašajo potrebo koordinacije med armado, mornarico in letalsko silo.

Domače vesti

Smrtina kosa v Johnstownu
Johnstown, Pa.—Dne 12. jan. je podlegel srčni hibi dr. Francis Barentinich, sin tukajšnjega pogrebniika. Star je bil trideset let in bolehal le par mesecev. Bil je profesor v zobozdravniškem oddelku univerze Pittsburgh in še samski. Po leg staršev zapušta štiri brate in sestro. Bil je široko poznan in splošno priljubljen. — Dne 14. jan. je nenadoma umrl Jože Glavach, star 60 let, doma od Kuma, Dolenjsko. V Ameriko je prišel z družino okrog leta 1907 in se ustanovil tukaj. Prva žena mu je umrla pred več leti, nakar se je ponovno oženil. Bil je ustanovitelj tukajšnjega Samostojnega društva, član društva 82 SNPJ skoro 38 let, kakor tudi Workmen's Sick and Death Benefit Union. Bolehal je več let, vendar je še vedno opravljal lahka mizarska dela. Bil je prijatelj vsakemu in bo pogrešan posebno med starejšo generacijo. Tukaj zapušta ženo Terezijo, pet sinov in tri hčere. Vsem iskreno sožalje!

Nov grob na zapadu
Dillon, Mont.—Dne 14. jan. je umrla Katarina Lakner, rojena Lukanič, stara 77 let, doma iz Drage pri Poljanah, Dolenjsko, v Ameriki 40 let. Tukaj zapušta pet sinov in dve hčeri, v Buttu pa dve nečakinji.

Jugoslavija priznala novo stranko
Belgrad, 18. jan. — Notranji minister je naznanil priznanje nove kmečke stranke, katere se je združila z ljudsko fronto. Stranka je bila ustanovljena v oktobru preteklega leta po članih osrednjega odbora ljudske kmečke stranke in agrarne federacije.

Amerika bo izpustila nemške častnike
Nuernberg, Nemčija, 18. jan. — Ameriške avtoritete so naznanile, da bodo izpustile čez 400 nemških častnikov. Ti so bili člani generalnega štaba, čigar načelnik je bil feldmaršal Wilhelm Keitel. Naznanilo pravi, da bodo poslani domov. Keitel je bil spoznan za krivega vojnih zločinov in obsojen v smrt na večalnih na obravnavi pred mednarodnim vojaškim tribunalom. Med častniki, ki bodo izpuščeni iz ječe, je polkovnik Bernd von Brauchitsch, sin feldmaršala, ki je bil glavni vojaški voditelj v času Hitlerjevega režima.

Acheson, Clayton zanikata obdolžitve
Washington, D. C., 18. jan. — Dean Acheson in William L. Clayton, pomožna državna tajnika, sta zanikala obdolžitve, da sta naredila velike profite v privatnem biznisu iz razloga, ker imata visoke pozicije. Obdolžitve je izrekel kongresnik Shafter, republikanec iz Michigan.

Grški parnik Himara se potopil

Cez tristo
oseb utočilo

ATENE, GRČIJA, 20. jan.—Grški parnik Himara je zadel ob mino v zalivu Patalon in pol ure pozneje se je potopil. Čez tristo ljudi je utočilo, med temi člani parlamenta, ki so bili na poti v Atene. In člani štaba prestolonaslednika Paula, ki so ga spremljali, ko je obiskal severno Grčijo. Med žrtvami je bilo tudi 40 levičarskih gerilcev. Ti so bili v verigah in se niso mogli rešiti. Nepotrijena poročila pravijo, da je bil prestolonaslednik na krovu rušila, ki je plul pred parnikom. Med potniki je nastala panika, ko je parnik zadel ob mino. Nekateri so izjavili, da so častniki začeli streljati v zrak, da bi preprečili potnikom zapustitev parnika, in kričali, da ni nevarnosti.

Parnik Himara je bil prelo nemške bolnišnice Grčija, ga je dobila kot vojno odškodnino. Samo štirje rešilni čolni so bili spuščeni v vodo, preden se je parnik preokrenil in potopil. Grške mornarične avtoritete in člani zdravniškega zbora britske armade so izjavili, da se je 196 potnikov rešilo. Na parniku, ko je zadel ob mino, se je nahajalo okrog 500 potnikov.

Italija zabredla v vladno krizo

Zunanji minister
Nenni resigniral

Rim, 18. jan. — Italija je zabredla v vladno krizo, ko se je vrnil v Rim iz Amerike premier Alcide de Gasperi. Vprašan je, kdaj, ali bo Italija dosegla ekonomsko stabilnost s pomočjo ameriškega kredita sto milijonov dolarjev. Dogovor glede kredita je sklenil De Gasperi s ameriško vlado, ko se je mudil v Washingtonu. Takrat je bilo naznanjeno, da bo Italija dobila kredit le pod pogojem stabilizacije ekonomije.

Vladna kriza je nastala, ko je Pietro Nenni, podpredsednik vlade in zunanji minister, predložil resignacijo De Gasperiju, takoj, ko je slednji stopil s ameriškega letala, s katerim se je pripeljal v Rim.

Nenni je vodja levičarskega krila socialistične stranke, ki je za sodelovanje in skupne akcije s komunisti. Vodja desničarskega krila, ki se je odcepilo od socialistične stranke, je Giuseppe Saragat.

STAVKA VOZNIKOV TOVARNIH AVTOV V ANGLIJI KONČANA

London, 18. jan. — Stavka voznikov tovarnih avtov, ki je zavrla prevažanje mesa in drugih živil v Londonu in drugih mestih, je končana. Uradniki uniije so naznanili, da se bodo stavkarji vrnili na delo. Stavka je trajala enajst dni.

—Stavka je potisnila v zagato delavsko vlado. Mobilizirala je vojaške čete za prevažanje živil in s tem izvala ogorčenje drugih delavcev. Pristaniščni in pomorski delavci so se pridružili stavkarjem.

Sodi se, da je bilo v stavki zavojevanih okrog 60.000 delavcev. Ako ne bi bilo prišlo do sporazuma med uniijo voznikov in delodajalci, bi člani drugih uniij zastavali. Bila je nevarnost splošne stavke.

Detalji sporazuma niso razkriti, toda mnenje prevladuje, da so stavkarji zmagali. Šli so v boj za skrajšanje delovnega tedna na 44 ur in zvišanje plače.

Arthur Deakin, tajnik uniije voznikov tovarnih avtov, je naznanil dosego sporazuma. Dejal je, da se bodo stavkarji vrnili na delo. Sporazum je bil dosežen na seji skupnega industrijskega sveta, katerega tvorijo reprezentanti uniije in delodajalcev.

Ameriško sodišče obsojilo nacistične
Šanghaj, Kitajska, 18. jan. — Ameriško vojaško sodišče je obsodilo 21 nacistov v zapor. Vsi so bili spoznani za krive špionaže in kršenja provizij dokumenta o brezpozojni kapitulaciji Nemčije. Ludwig Ehrhardt, vodja nacističnega špijskega krožka v Orientu, je bil obsojen v do smrti. Ječar, baron Jesco von Puttkamer in Alfred Ro-

SOCIALIST IZVOLJEN ZA PREDSEDNIKA FRANCIJE

Auriol dobil 452 izmed
883 v skupščini oddanih
glasov

FORMIRANJE NOVE
VLADE

Pariz, 18. jan. — Socialist Paul Ramadier je bil imenovan za francoskega premijera in bo skušal formirati koalicijsko vlado. Leon Blum ni hotel sprejeti pozicije. On je bil predsednik vlade pet tednov.

Ramadierja je imenoval za premijera Vincent Auriol, ki je bil prej izvoljen za predsednika francoske republike. Ramadier se bo moral posvetovati z voditelji komunistične, republikanske in drugih strank glede formiranja kabineta. Ako bodo ti podprli njegov program, bo predložen ustavni skupščini v tork.

Novi premier je znan kot ekonom in odvetnik. Ustavna skupščina mu bo morala dati zaupnico, preden bo izbral člane kabineta.

Pariz, 18. jan. — Socialist Vincent Auriol je bil izvoljen za predsednika četrte francoske republike. Termin predsednika je sedem let.

Izvolila ga je skupščina pri prvem glasovanju. Auriol je dobil 452 izmed 883 oddanih glasov. Zanj so glasovali socialisti in komunisti in nekateri člani drugih političnih strank.

Trije drugi so bili kandidati za predsednika. Ti so bili August Champetier de Ribes, član republikanske (katoliške) stranke, ki je dobil 242 glasov; Jules Gasser, član stranke socialistnih radikalcev, ki je dobil 122 glasov, in Michel Clemenceau, član desničarske stranke, ki je dobil 60 glasov.

Komunisti so imeli sejo pred volitvami v skupščini, toda kandidata niso izbrali. Odločili so se za socialistu Auriola, katerega so oddali glasove pri volitvah. Zadnje sredo je bil Auriol izvoljen za predsednika ustavne skupščine.

Auriol je znan kot zmeren socialist. Star je 62 let in v političnem gibanju je 30 let. Po poklicu je odvetnik in častnik. Lutararska vlada v Vichyju, ki je bila ustanovljena v času nemške okupacije Francije, je dala aretirati Auriola. Poslala ga je v zapor, ker je glasoval proti predlogu, da maršal Petain dobi vso oblast.

Naznanilo pravi, da bo imel Auriol sestanek z voditelji komunistične stranke. Glavna voditelj stranke sta Maurice Thorez in Jacques Duclos.

Nemške avtoritete obtožile Schachta

Stuttgart, Nemčija, 18. jan. — Hjalmar Schacht, bivši finančni minister v Hitlerjevi vladi, je bil obtožen kot vodilna osebnost v podvigu nacistične Nemčije. Obtožile so ga nemške denacionalizacijske avtoritete. Ako bo spoznan za krivega, bo obsojen v zapor. Schacht je bil opreščen na obravnavi pred mednarodnim vojaškim tribunalom v Nuernbergu, ki je obsodil vodilne nacistične v smrt.

Senatna preiskava letalskih nesreč

Washington, D. C., 18. jan. — Senat se je odločil za preiskavo letalskih nesreč, ki so se pripetile v zadnjih tednih. Preiskava je bila poverjena posebnemu odboru. Za načelnika odbora je bil izbran senator Brewster, republikanec iz države Maine.

Voditelji kongresa v Beli hiši

Diskuzije o nestranskih
problemih

Washington, D. C., 18. jan. — Stirje republikanci in dva demokrata, voditelji kongresa, so se oglašili v Beli hiši in konfirirali s predsednikom Trumanom. Diskuzije so se nanašale na nestranskih probleme.

Voditelje je povabil na konferenco Truman. Udeležili so se senator Vandenberg, republikanec iz Michigan in načelnik senatnega odseka za zunanje zadeve; senator White, vodja republikanske večine v višji zbornici; kongresnik Martin, predsednik nižje zbornice; kongresnik Halleck, vodja republikanske večine v nižji zbornici; senator Barkley, vodja demokratske manjšine v višji zbornici, in kongresnik Rayburn, vodja demokratske manjšine v nižji zbornici.

Konferenca je trajala 50 minut. Bela hiša je naznanila, da se je konferenca vršila v atmosferi harmonije in dobre volje. Predmet diskuzij je bilo vprašanje podaljšanje oblasti federalne pomorske komisije. V območje komisije spada plovlba.

Senator Taft, republikanec iz Ohia, ni bil povabljen na konferenco. On je načelnik republikanskega odseka za smernice. Taft je nedavno izjavil, da so morda seje kongresnih voditeljev včasih potrebne, toda redne konference bi povzročile spore, ne harmonije, med republikanci in Trumanovo administracijo.

Kongresna preiskava vojne plovlbe

Kompanije nagrmadile
ogromne profite

Washington, D. C., 18. jan. — Kongresna preiskava škandala v zvezi s plovlbo v vojnem času se obeta. Nanašala se bo tudi na subvencije, katere so prejemale parobrodne kompanije od federalne vlade.

Senator Aiken, novi načelnik odseka, v čigar področje spada pregled stroškov za vzdrževanje federalnih departamentov, je izjavil, da bo vodil temeljito preiskavo škandala. Kompanije so nagrmadile ogromne profite v vojnem času.

Med drugimi bo zaslišan podadmiral William W. Smith, načelnik federalne pomorske komisije. On je bil šef štaba admirala Husbana E. Kimmela.

CHURCHILLOV ODBOR PREDLAGAL USTANOVITEV ZDRUŽENIH DRŽAV

London, 18. jan. — Posebni britski odbor, kateremu načeluje bivši premier Winston Churchill, je začel kampanjo za ustanovitev združenih držav v Evropi, ki naj bi tvorile stebel v prizadevanjih za končno ustanovitev svetovne vlade. Odbor je objavil manifest, ki opozarja na kaotično situacijo v Evropi, nevarnost katastrofe nove svetovne vojne in poziva narode v Evropi, naj se združijo v večjih enotah.

Manifest pravi, da predlagane združene države v Evropi naj bi dobile status pokrajinske grupe na podlagi čarterja Združenih narodov. Silila naj bi Vseameriški uniiji, deželam britske imperije in Uniiji sovjetskih socialističnih republik. Manifest je ustvaril vtis, da združene države v Evropi naj bi bile nekakšna trdnjava proti Rusiji.

Odbor ne smatra Rusije za evropsko državo. Manifest le naglašajo potrebo prijateljstva s

Amerika sestavila mirovno pogodbo za Avstrijo

Klavzula prepoveduje spojitve Avstrije
z Nemčijo. Jugoslavija predložila spomenico
pomočnikom zunanjih ministrov

London, 18. jan. — Zdaj je bilo razkrita, da je Amerika sestavila mirovno pogodbo za Avstrijo s klavzulo, ki prepoveduje spojitve Avstrije z Nemčijo. Devetnajst let pozneje so Hitlerjeve armade vkorakale na Dunaj in pogoltnile Avstrijo, ki se ni mogla upirati nemški oboroženi sili.

Zavezniške države so tudi po prvi svetovni vojni prepovedale združitev Avstrije z Nemčijo. Devetnajst let pozneje so Hitlerjeve armade vkorakale na Dunaj in pogoltnile Avstrijo, ki se ni mogla upirati nemški oboroženi sili.

Pomočniki zunanjih ministrov štirih velesil so se sestali na seji in razpravljali o mirovni pogodbi za Avstrijo. Potem je bilo naznanjeno, da je bil dosežen sporazum, ki določa restavriranje Avstrije kot neodvisne in demokratične države. Ameriški general Mark Clark je predlagal, naj pomočniki zaslišajo reprezentante sedanje avstrijske vlade. Predlog je bil sprejet.

V Londonu bodo prišli avstrijski kancelar Leopold Figl, podkancelar Adolf Schacherl in zunanji minister Karl Gruber. Ti bodo lahko izrazili svoja mnenja pred pomočniki zunanjih ministrov, ne bodo pa imeli besede glede mirovne pogodbe. Morali jo bodo le podpisati, čeprav se ne bodo strinjali s provizijami.

Jugoslavija je poslala spomenico pomočnikom zunanjih ministrov. Ta vsebuje zahtevo, da mora Jugoslavija dobiti koroške kraje, v katerih bivajo Slovenci. Kraji vključujejo Celovec in Beljak. Spomenica naglašajo, da v teh krajih živi 180.000 prebivalcev. Med temi je 120.000 Slovencev in 60.000 Avstrijcev.

poveljnika ameriškega bojnega brodoma v Pearl Harborju, Havaji, v času zavratnega japonskega napada na to brodomo.

Aiken je naznanil, da bo priiskal za sprejetje zakonodaje v kongresu, ki naj bi preprečila parobrodni kompanijam grmanjenje profitov. Preiskava se bo raztegnila na vse faze razkrita škandala.

Preiskovalci bodo skušali tudi ugotoviti, zakaj je bil Smith razrešen krivde in odgovornosti za japonski napad na Pearl Harbor, čeprav je bil šef štaba admirala Kimmela.

CHURCHILLOV ODBOR PREDLAGAL USTANOVITEV ZDRUŽENIH DRŽAV

London, 18. jan. — Posebni britski odbor, kateremu načeluje bivši premier Winston Churchill, je začel kampanjo za ustanovitev združenih držav v Evropi, ki naj bi tvorile stebel v prizadevanjih za končno ustanovitev svetovne vlade. Odbor je objavil manifest, ki opozarja na kaotično situacijo v Evropi, nevarnost katastrofe nove svetovne vojne in poziva narode v Evropi, naj se združijo v večjih enotah.

Manifest pravi, da predlagane združene države v Evropi naj bi dobile status pokrajinske grupe na podlagi čarterja Združenih narodov. Silila naj bi Vseameriški uniiji, deželam britske imperije in Uniiji sovjetskih socialističnih republik. Manifest je ustvaril vtis, da združene države v Evropi naj bi bile nekakšna trdnjava proti Rusiji.

Odbor ne smatra Rusije za evropsko državo. Manifest le naglašajo potrebo prijateljstva s

New Castle, Pa., 18. jan. — Bankir Robert C. Love je bil aretiran na obtožbo, da je poneveril \$221.000 iz skladov First Securities Co. Leroy Donaldson, okrajni pravdnik, je dejal, da je Love priznal poneverbo.

Spomenica omenja hrvaške naselbine v avstrijski provinci Burgenland, ki štejejo 70.000 prebivalcev. Jugoslavija je predlagala izmenjavo prebivalcev, ki naj bi omogočila rešitev problema, ali pa uveljavljenje zakona, ki naj bi garantiral narodnostne pravice hrvaški manjšini v provinci. Avstrija naj bi odstopila Jugoslaviji tudi kos štajerskega ozemlja v obsegu 80 kvadratnih milj, ki ima okrog 10.000 prebivalcev.

Amerika, Velika Britanija in Francija so proti razkosanju avstrijskih pokrajin. Gotovo je, da bodo zavrnile jugoslovanske zahteve.

Pogoji mirovni pogodb objavljeni

Pogodbe bodo
podpisane v Parizu

Washington, D. C., 18. jan. — Svet zunanjih ministrov štirih velesil — Amerike, Rusije, Velike Britanije in Francije — je sinoči objavil vsebino in pogoje mirovni pogodb za Italijo, Rumunijo, Bolgarijo, Ogrsko in Finsko, bivše sovražne države.

James F. Byrnes, ki je resigniral kot ameriški državni tajnik, bo imel čast kot prvi podpisnik mirovni pogodb. On se je udeležil vseh konferenc v zadnjih petnajstih mesecih, na katerih so bile diskuzije o mirovni pogodbah. Formalne ceremonije v zvezi s podpisovanjem mirovni pogodb se bodo vršile v Parizu 10. februarja.

Pogodbe ne vključujejo novega materiala, toda besedila so bila nekoliko spremenjena. Spisane so v angleškem, ruskem in francoskem jeziku.

Pogodbe za balkanske države bodo ratificirale Rusija, Amerika in Velika Britanija. Pogodbo za Finsko bosta ratificirali samo Rusija in Velika Britanija, ker Amerika in Francija nista bili v vojni s Finsko.

Vse poražene države bodo morale plačati vojno odškodnino. Italija bo morala plačati odškodnino \$360.000.000, Rusija bo dobila \$100.000.000, Jugoslavija \$125.000.000, Grčija \$105.000.000, Abesinija \$25.000.000, Albanija pa \$5.000.000. Dve tretjini lastnega polotoka bosta prišli pod Jugoslavijo. Trst in okolica bosta internacionalizirana in prišla pod zaščito organizacije Združenih narodov.

Italija se je morala odpovedati kolonijam v Afriki. Te so Libija, Eritreja in Somalija; začasno bodo ostale pod britsko vojaško kontrolo. Pogodba določa tudi znižanje italijanske armade, mornarice in letalske sile.

Rumunija bo morala plačati vojno odškodnino \$300.000.000 Rusiji. Besarabija bo prišla pod Rusijo. Rumuniji pa je bila priznana Transilvanija, ki je pod Ogrsko.

Bolgarija bo morala plačati odškodnino v skupni vsoti \$70.000.000 Grčiji in Jugoslaviji, Ogrska pa odškodnino \$300.000.000 Rusiji, Jugoslaviji in Češkoslovaciji. Rusija bo dobila od Finske vojno odškodnino \$300.000.000 v blagu.

Grški premier naznanil resignacijo

Atene, Grčija, 18. jan. — Premier Konstantin Kaldaris je naznanil resignacijo. Dejal je, da je resignacija posledica bitk in izgredov v Grčiji. Dežela bo morda dobila koalicijsko vlado.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (vključno Chicago) in Kanado \$6.00
na leto; \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolice
Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and
Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year,
foreign countries \$8.00 per year.

Cena oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in neopisanih
listov ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Italijanski vulkan

Zadnje tedne je šla Italija skozi serijo protestnih stavk in demonstracij vsled velikega pomanjkanja in stradanja njenih delavskih mas po mestih in deželi. Vsled velike protiklerikalne propagande, ki se je razvila širom dežele, je papež videl potrebo, javno apelirati na svoje ovčice, naj se krepko strnejo okrog Cerkve in dušnih pastirjev in jih branijo pred brezbožnim Satanom. Situacija je bila postala toliko resna, da je Byrnes povabil premijera De Gasperi'ja v Ameriko v prizadevanju, da se reši Italijo pred večjimi notranjimi potresi in obdrži v sferi visoke anglo-ameriške zunanje politike, to je varno za Vatikan in za zapadni kapitalizem. Zadnje dni pa čitamo, da je prišel razkol v italijanski socialistični stranki.

Vse te vesti imajo vsaka svojo značilnost, vse skupaj pa povedo, da je notranji položaj Italije vse kaj drugega kot stabilen ali na poti v stabilnost in okrevanje. Skoraj istočasno, ko je Byrnes povabil De Gasperi'ja v Ameriko in papež odprto udaril po antiklerikalnem gibanju, je iz Rima prišel tudi apel, naj Truman neudoma pošlje tja jeklerskega magnata Myrona Taylorja, ki je osebnih predsednikov poslanik v Vatikanu. Po veri je Taylor sicer protestant, toda Vatikanu temu ne ugovarja, ker se zaveda, da je s stališča visoke ameriške politike to potrebna strategija.

Taylorja je imenoval na to visoko mesto že predsednik Roosevelt pred več leti in ker obema dobro služi: visoki vatikanski in ameriški politiki, ima to pozicijo še danes. In zadnjič je prišel skoraj histeričen glas iz Rima, naj se nemudoma vrne v Vatikan, da bo s svojo protestantsko navozčnostjo dal moralno zaslonbo visokemu katoliškemu kleru, ki je prvič po dolgih letih zopet v defenzivi vsled svoje kolaboracije s fašizmom. Predstavniki ameriškega protestantizma so sicer že večkrat protestirali proti tej povezavi Bele hiše z Vatikanom, češ da je to kršitev ameriške ustave, ki določa ločitev cerkve od države. Ampak politični vpliv katoliške cerkve v tej deželi je toliko velik, da se predsednik Truman do zdaj še ni upal odpraviti te "začasne" diplomatske pozicije. Toda vrnimo se k Italiji.

Nobenega dvoma ni, da je Vatikan zelo zaskrbljen vsled tekočega položaja in nemirov v Italiji. Ne samo Vatikan, marveč tudi visoka katoliška hierarhija v tej deželi, ki je danes hrbenica svete stolice in glavni vir njene bogate zakladnice. Tudi ni nobenega dvoma, da je prišel De Gasperi v Ameriko na iniciativo Vatikana, čijega glavni predstavnik v tej deželi je kardinal Spellman v New Yorku. O njem gre sploh glas, da postane prihodnji papež — če ne on, pa kak drug ameriški kardinal. Nič bi se torej ne čudili, ako so v imenu Vatikana ameriški kardinali posredovali pri državnem departmentu, naj povabi De Gasperi'ja v Ameriko in s tem ojači omanji vpliv Cerkve v Italiji. To sodimo tudi po tem, ker je De Gasperi prišel tudi v Chicago na posvetovalne s kardinalom Stritchem, čigar politični vpliv sega zelo daleč.

Vatikanu gre predvsem za to, da v Italiji ne pride do kakšne notranje revolucije, ki bi pomekla s klerikalno in neofašistično reakcijo po umaknitvi anglo-ameriških čet. Njemu gre za to, da ohrani politični vpliv Cerkve, to je visokega in nižjega klera. Gre mu za to, da tudi pod republiko ohrani vse politične pridobitve, katere je dosegel pod Mussolinijem v zameno za podpiranje njegovega fašističnega režima in katere so zapisane v lateranski pogodbi. Vatikanu gre za ohranitev te pogodbe. In za vse to potrebuje aktivnega sodelovanja in pomoči — ameriške vlade. V Italiji se je namreč v zadnjem letu razvil zelo močno protiklerikalno gibanje, ki je pričelo izpodkopavati vpliv Vatikana in duhovščine. Ta vpliv izpodkopuje cela veriga brezverskih tednikov, ki razkrivajo ozko sodelovanje cerkvenih krogov z Mussolinijevim režimom.

In tako je na iniciativo Vatikana in njegovih ameriških predstavnikov prišel v to deželo De Gasperi, premier italijanske koalicijske vlade in vodja katoliške stranke. Kot čitamo, se mu je mislilo na vsej črti posrečilo. V vseh krogih je našel veliko prijateljstvo in še večje "razumevanje". Po povratku v svojo domovino bo sestrastno masam lahko poročal, da bo kmalu bolje, da bo kmalu dovolj življa, ki pride iz Amerike v obliki krompirja, žita in drugih potrebščin. Poročal bo tudi lahko, da je dobil veliko posojilo od ameriške vlade za rekonstrukcijo dežele. Vatikan in vladajoče kroge pa bo lahko zagotovil, naj se ne tresejo, kajti na svoji strani imajo mogočnega Ameriko, ki je pripravljena storiti vse za preprečitev komunizma ali "komunizma" v Italiji.

To nas privede do zadnje točke: do razkola v socialistični stranki. Kdor je zasledoval italijansko delavsko gibanje tudi po vojni, ga se v stranki takoj pojavila dve struji: desničarska in levičarska. Dominantna osebnost v stranki je postal Pietro Nenni, sedanjí zunanji minister, ki je takoj od začetka začel propagirati sodelovanje s komunistično stranko. Argumentiral je, da je za iztrebljenje fašizma potrebna enotna fronta vsega italijanskega delavstva, drugače se bo Italija zopet lahko znašla pod kakšnim novim Mussolinijem. O tem je bilo v zadnjih treh letih zelo veliko razprav in debat med italijanskimi socialisti. Desničarji so bili proti vsakemu sodelovanju s komunisti, češ da so le v službi Moskve in povrh streme za upostavitve komunistične diktature.

Ta boj je prišel do viske na zadnjem kongresu socialistične stranke in sledil je razkol. Ta razkol zaenkrat še ni rešen, kajti odstopna grupa s Saragatom na čelu predstavlja na podlagi prvih poročil le okrog 15% članstva, oziroma delegatov. Koliko poslanecv bo Saragat, ki je predsednik parlamenta, potegnil za seboj, še ni znano. Za ta razkol se je veliko delovalo tudi v za-

OBNOVA VASI JAVOR POD LJUBLJANO

W. Aliquippa, Pa.—V zadnjih dveh letih sem poslal več paketov svojcem v staro domovino, toda do sredi zadnjega poletja nisem dobil nobenega poročila o prejemu paketov. Nato sem se obrnil na prijatelja v mojo rojstno vas Javor pod Ljubljano. Prijatelj Jože Habič je u-poslen v Ljubljani na glavni carini, nedavno pa sem prejel od njega zelo obširen odgovor, v katerem med drugim piše:

"Dragi tovariš Smrekar!—Tvoje pismo sem prejel. Najlepša hvala zanj! Vprašal me radi paketov, katere pošiljate svojcem. O njih Ti prav lahko povem čisto natančno, kajti sem v službi na glavni carini v Ljubljani, katera ima posla s paketi, toda ne zato, da bi od paketov plačali carino, pač pa če bi se kaj takega nahajalo v paketih, kar je prepovedano, na primer gotovi časopisi, denar ali kaj sličnega. Paketov ne donajajo pismonoše na dom, temveč le obvestila o njih, nakar pridejo sami lastniki ponj. Na pošti odprejo paket v prisotnosti lastnika in carinskega uradnika, po ugotovitvi vsebine pa odnese lastnik paket domov. V resnici pa se odpre samo tu in tam kak paket.

Resnica je, da je bilo pred časom pokradenih več paketov, toda že v Trstu ob prevozu iz ladij na vlake, ali pa med vožnjo, še predno so dospeli v Jugoslavijo.

Med poletjem sem bil večkrat v Javoru in čestokrat govoril s Tvojim bratom. On mi je povedal, da je vse pakete v redu prejel, za katere se Ti prav lepo zahvaljuje, tako da je vsaj nekoliko obklevljal svojo številno družino. Kljub nesreči, ki ga je zadela v tej vojni, se ima še precej dobro. Potrpežljivo prenaša težave in izgleda, da bo prihodnje leto zopet v svoji hiši.

Naj Ti povem, zakaj sem bil vsako nedeljo v Javoru. Znano Ti je, kako so tam sitirani ljudje, katerim so bili podrti domovi. Sani si ne bi mogli nikdar zgraditi domov, zato je bila ustanovljena Obnovitvena druga, od katere dobijo na posodo denar, ali pa jim preskrbi material. Posojila dobijo za dobo 30 let po 3% obresti.

Okraja Vič in Moste sta se organizirala in prebivalstvo je hodilo ob nedeljah na prostovoljno delo. S tovarniškimi avtomobili so dovažali opeke, les, pesek, cement in drugo. Tovorne avtomobile so dale na razpolago razne tovarne. Mesto Ljubljana je dala 15 parov konj, da so vozili stavbeni material, ljudje pa so pomagali čistiti ruševine in kopali temelje za nove stavbe. S tem se je opogumilo domačine, da so se lotili graditve hiš.

Tako se danes dela v Jugoslaviji; s prostovoljnim delom se bo uredilo, da bodo imeli drugo leto že vsi svoje domove, nekateri celo boljše kot prej. Do sedaj izgleda v Javoru takole: Zabajkova hiša še ni pod streho, od Zabajkovega Toneta je pa dograjena in zelo lepa. Mihel, Žagar, Erjavec in Selan so za silo pod streho. Jurjeva še ni dograjena. Hiši Seviškevega Mihata in Laušarjeva sta že v toliko dograjeni, da lahko notri stanujejo. Hiše za Kajzarjevega Blaža na Laniših, Regovileža, vašega Jakata, Kuglarjeva, Spiljerjeva in ostale pa bodo pričeli graditi drugo sezono na spomlad. Lesar pa ima že dograjeno lepo hišo. Radi oddaljenosti Ljubljancem in slabega vremena so do spomladi prenehali s delom. V preigub pisma Ti pošiljam članek, ki so ga dali v list Javorci ob zaključku letošnje sezone. Glasi se:

Obnova vasi Javor pri Ljubljani

Mala hribovska vas, Javor pod Ljubljano, ki ima 43 hišnih števil, je med okupacijo veliko pretrpela, ker so fašisti na-

mejstvu, posebno med italijanskimi socialdemokrati v tej deželi, pristaši Luigija Antonija v New Yorku. Koliko bo ta razkol škodoval italijanskemu delavstvu, bo pokazala bodočnost.

Devetletna Kathleen Will, žrtvo otroške paralize, v družbi Harolda J. Garna, tajnika-blagajnika državnega sveta CIO v New Yorku. Garna je v tekoči kampanji "march of dimes" tudi na čelu unijaške kampanje v državi New York za zbiranje sklada za žrtve otroške paralize.

pravili nemško-italijansko mejo prav preko srede vasi. Da so nas lahko ločili, so porušili 21 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji, skupaj 85 raznih zgradb ter tako že itak siromašno prebivalstvo spravili ob vse.

Lahko si mislite pred kakšno težko vprašanje smo bili vaščani postavljeni, ko smo po osvoboditvi prišli domov na kupe kamena, kjer so prej stali naši domovi, brez naših mož in fantov, brez vprežne živine. Toda tudi ob teh težavah nismo obupali, prišli so nam na pomoč zavodni Ljubljancani iz četrte Moste in Vič. Že v začetku letošnje poletja si je četrta Moste nadela nalogo v tekmovalstvu, da obnovi 10 hiš, četrta Vič pa 9 hiš. Ker se lastniki dveh porušenihi hiš še niso vrhnili, jih letos še nismo imeli namena obnoviti.

Prebivalci Most in Vič, ki so hoteli v celoti izpolniti svoj tekmovalni načrt, so prihajali nedeljo za nedeljo v našo vas, nam pomagali očistiti ruševine, kopali so nam kleti in temelje, odvažali so ruševine, sejali pesek in nam pomagali pri vsem, za kar smo jim vsi prizadeti iz srca hvaležni.

Tudi dve kulturni prireditvi so nam pripravili, da bi nam še nazorneje pokazali škodo, ki nam jo je prizadejal okupator in nas s tem še bolj navdušili za skupno delo in obnovo.

Ni seveda možno zamolčati tudi nekaterih neprilic, čez katere so se posamezniki priželevali, toda prav gotovo je, da po moč pri delu pri najboljši volji ni mogla biti povsod enaka, predvsem pri onih, ki v začetku sami niso hoteli sprejeti prostovoljcev na delo, češ, da bo treba to delo plačati. Danes sami uvidevajo, da so nasledili zlobnim govoricam reakcije in sami čutijo škodo, ki so si jo sami prizadejali v zakasnitvi obnove. Z veseljem delom in navdušenjem so prostovoljci tudi te prepričali, da je njih delo zastoj, da je njih delo tekmovalno in volja, da prizadetemu pomagajo čimprej do gospodarske osamosvojitve in da se poveže mesto z vasio s prijateljskimi vezmi.

Za pomoč pri delu se moramo predvsem zahvaliti tudi še tovarišem iz mestne pristave v Ljubljani, ki so nam v treh nedeljah zvozili z žage na Fužinah 21 m³ desk in preko 20.000 komadov zidne opeke, precej peska in ostalega lesa z naših hribov. Pri pomanjkanju vprežne živine, nam je bila ta pomoč še bolj dragocena. Prav tako so se izkazali tudi vozniki iz Štepanje vasi, Fužin in Hrušice, ki so navozila iz Ljubljane opeke, do vnožja naših hribov in sploh vsem okoliškim prebivalcem, ki

so z velikim razumevanjem pomagali letos pri obnovi naše težko prizadete vasi in s tem pokazali povsod pravo tovarništvo. Dokazali so, da v novi Jugoslaviji ni razlike med mestom in vasio, da moremo obnoviti svojo domovino le v tesni povezanosti in s prostovoljnim delom. —Bugar Janez, tajnik OF Javor.

Res je, da živimo še bolj skromno, ker nimamo še tovarne, da bi vse sami izdelali, prav tako smo še bolj šibki v strokovnem znanju. Toda v vojni so bili naši borci odlični in prenašali napore in muke, ki se jih ne da opisati; najbrže jih ne bi bil mogel vzdržati noben drug narod. Veruj mi, v slučaju, da bi prišlo še kdaj do vojne, se bodo drugi narodi od nas učili in po našem sistemu borili. Kakor je Jugoslavija rešila vojne probleme, tako bo tudi politične in gospodarske. Kar še ni danes urejeno, bo gotovo v doglednem času; čeprav se nam očita, da smo komunisti, vendar pa imamo več obnovljenega kot kateri drug narod. Tudi radi primerkega vprašanja si ne delamo sivih las, kajti če ga danes ne priznajo, ga bodo pa tedaj, ko bo jabolko dozorelo. Tovariški pozdrav—Jože Habič.

George Smrekar.

RAZNOTEROSTI

West Middlesex, Pa.—Dne 30. decembra me je peljal sin z avtom do pogrebnega zavoda, kjer je ležal pokojni Joe Paulenich, nato pa se je odpeljal na delo, mene pa je skrbelo, kdo me bo peljal za pogrebom. Frank Stibily me je vprašal s kom se bom peljal, ko pa sem mu povedal, da še nimam voznika, mi je dejal, da se lahko z njim.

Pogrebnik je opravil ceremonije in pripravljali smo se, da zasedemo avtomobile. Tedaj je k meni pristopil šofer v nevidnih hlačah in me povabil, da se lahko peljem z njim. Dejal sem, da imam obljubljeno vožnjo pri Franku Stibilyju, nakar je dejal, naj grem kar z njim. V istem avtomobilu so se vozili F. Cimperman, J. Novak in F. Ruper. "Kdo je ta naš šofer?" sem vprašal kar na glas, "mlad je še in lepo slovensko govori," sem še dodal. "Kaj me ne poznate? Omožena sem in sem hči mr. Misleyja. Poprej smo živeli v Lorainu, O., sedaj pa živimo že dalj časa v bližini Sharona. Ker je oče vdovec in mu je že 70 let, sva ga z možem vzela k sebi. Zelo rad čita Prosveto, ker pa je že pozabljen, jo čita ponovno od kraja."

No, ko smo se tako pogovarjali, sem se spomnil tega mladega para, ko je prišel iz Loraina in hotel kupiti hišo v Sharonu. Celotno jaz sem jima pokazal nekaj primernih hiš v bližini Slovenskega doma, ko pa sta

zagledala, da bi imela v bližini črnce za sosedo, pa sta se takoj premislila. Potem sta bila nekaj časa v najemu, pozneje pa sta si postavila hišo ob glavni cesti med Sharonom in Mercerjem, kakih šest milj od Sharona. Njen mož dela v Westinghousu, oče pa prejema majhno starostno podporo. Povedala je, da je njen oče kot otroci pri družstvu 31 SNPJ, z možem pa nimata vzroka, da ne bi bila tudi ona dva pri družstvu. Dalje nam je povedala, da živijo prilično dobro in zadovoljno na svežem zraku, kjer tudi ni ropota kot v mestu.

Med pogovorom smo se pripeljali do Slovenskega doma. Povabil sem jo v gostilno, ali je odklonila, ker so čakali nanjo mož in otroci, da jih odpelje domov. Prav lepa hvala za vožnjo!

Cimperman, Novak in jaz smo se ustavili v Slovenskem domu, kjer so točili najboljšega. Med pogovorom pa je vstopila nepoznana nam oseba in smeje gledala v nas. Kdo je ta mož, ki zgleda kot Slovenec, Ribničan ali Štajerc? Mož se le smeje in nič ne odgovori, toda Cimperman ima dober spomin in je dejal, da ga je nekoč že videl, in sicer predlansko leto na zborovanju organizacije SANS v Clevelandu. Mož je potrdil in povedal, da se piše Frank Praznik, po poklicu farmar v mestecu Trenariju, Mich. Povedal nam je, da je prišel s svojo družino na obisk k zetu Ruditu Ločniškarju. V Slovenski dom je prišel za nami, da se tudi on privoščič čašico ali dve. Tudi Frank Praznik deluje za otroško bolnišnico v Sloveniji, za SANS itd. Toda jaz sem moral iti domov in vprašal sem Praznika, če bi me hotel peljati, kar se je zgodilo. Za kratek čas sta šla z nama tudi Cimperman in Novak.

Na poti smo se ustavili v Midlesexu v gostilni pri mojem zetu, nato pa naprej na mojo farmo, kjer smo zopet malo pokramljali. Hvala lepa, Frank, za vožnjo!

Dne 5. januarja pa nas je obiskal nam nepoznani mornar in njegova žena. On je velik nad šest čevljev in na uniformi je imel mnogo odlikovanj iz zadnje vojne. Sodim, da je bil oficir. On se piše Gilbert Geigel, nemške narodnosti. Pred tremi leti pa se je poročil s hčerko slovenske družine Janežič, ki ima farmo v Willardu, Wis. Živita v Clevelandu, ker je on še vedno v službi Strica Sama. Njegova soproga je v sorodu s tukajšnjo družino Garm, ker pa sta Garmova in moja žena sestrični Janežičeve iz Willarda, je prilika nanesla in sta nas obiskala kot sorodnike.

Anton Valentinčič.

KRITIZIRA

BARBIČEVO PISANJE

Hibbing, Minn. — Velikokrat sem že nameraval pohvaliti tiste dopisnike Prosvete, ki zaslužijo pohvalo. Rad čitam dopise, toda ne take kot je bil Barbičev z dne 6. t. m. Zdi se mi, da si Barbič domišlja, da je vse prav in pravilno, kar on reče ali za-piše. Jaz pa sodim in mogoče še kdo drugi, da se večkrat moti.

V omenjenem dopisu je Barbič popolnoma iz tira. Priznam, da je bolj učen mož kot podpisani, ki dela pod zemljo že mnogo let, vendar pa smelo rečem, da bi jaz lahko opravljal Barbičevе delo, on pa ne morega. Rečem, če ima Barbič pisati take dopise, kot ga je z dne 6. januarja, potem bi bilo bolje, da ne piše za javnost. Oseba, s katero je govoril o Jugoslaviji, je morda proti Titu.

V stari domovini imam sestro, katere je nuna. Ona mi je pisala, da sedaj ni tako dobro v Jugoslaviji kot je bilo pod staro vladno druga sestra, ki pa je na kmeth, mi pa piše, da je dosti boljše sedaj kot je bilo v stari Jugoslaviji ali pa pod Avstro-Ogrsko.

Pa brez zamere, ker sem povedal svoje mnenje.

Frank Pipan.

Časovni komentarji

Milan Medvešek

Zbližanje ameriških Slovencev s staro domovino

V dobi po prvi svetovni vojni so bili ameriški Slovenci precej hladni do stare domovine Jugoslavije. Za to je bilo mnogo vzrokov. Redki so bili, ki so zavedali važnosti združitve Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupni državi; nekateri so bili razočarani, ker se ni uresničil program Jugoslovanskega republikanskega združenja, zopet drugi niso mogli pozabiti rankega Franca Jožefa in avstrijskih vojakov, ki so imeli tako "lepe uniforme" itd. Važna vzroka za hladnost sta bila tudi ta dva: Med Jugoslavijo in izseljenci ni bilo skoro nobene kulturne in narodnostne vezi, na drugi strani pa smo imeli nekatere ultra radikale, ki so bili prepričani, da s tem, da so čim hladnejši nasproti rojstni domovini, so toliko večji mednarodnjaki.

Tako je bilo v preteklosti, danes pa je slika drugačna, danes smo ameriški Slovenci bližje svojim bratom in sestram v stari domovini kot menda nikoli poprej. In kdo jih ne bi obkodoval, ljubil in jim skušal pomagati?! Borili so se kakor le vi, šli skozi tisočkrat hušji pekel kot si ga je zamislil Dante, umirali kot junaki, ob istem času pa gradili novo, ljudsko državo na kolektivnem temelju socialne pravičnosti.

Toda ne samo to! Z elanom, požrtvovalnostjo, energijo in zanosom obnavljajo porušeno domovino in nad njihovim delom ter uspehi izražajo občudovanje celo sovražniški Jugoslavije. V kolektivnem delu za domovino se še posebno odlikuje slovenska mladina. Vsi tem faktom pa najdemo med nami osebo, ki se šteje napredno, obenem pa meče blato na delo in požrtvovalnost jugoslovanske napredne mladine.

Lausche je zopet pozabil na Slovence

Pred meseci sem zapisal, da je bivši ohiski guverner Lausche pozabil na svoje rojake in ničesar storil zanje, dasiravno so se oni mnogo trudili zanj. Tedaj se Ameriška Domovina v Clevelandu ni strinjala z menoj, danes pa očitno tudi nje predsed Lauschetova brezbriznost do tistih, ki so tako delali in se navduševali zanj.

Pred odhodom iz guvernerske palače, je "naš" Frank imenoval pet sodnikov, med njimi enega Poljaka, Irca, Italijana ter medu dva Angleža od Amerikana, a nobenega Slovenca. S tem v zvezi piše A. D.: "Slovenci v Clevelandu, to je razne skupine, so se mnogo trudili in apelirali na Lauscheta, naj bi izbral slovenskega odvetnika in ga imenoval na sodnijsko mesto. V Clevelandu je precej slovenskih odvetnikov, ki bi bili vsaj toliko zmožni za sodnike kot tisti, ki jih je Lausche poiskal drugod. Svoji k svojim!"

Resnica je, da je v Clevelandu precej slovenskih odvetnikov, toda France je, previsoko zlezel in pozabil celo na Jakotove aspirante. Če pa ima kdo sposobnosti za sodnika med Slovence v Clevelandu, je to gotovo Vatro Grill, sedanji pomožni policijski prosekutor, toda Lausche se ni oziral niti na klerikale in Ameriško Domovino, toliko manj pa na naprednjake. Prav tako je zmožen odvetnik Surtz in drugi.

Morda Lauscheta boli poraz pri zadnjih volitvah, pa se mu ni zdelo vredno imenovati nobenega Slovenca za sodnika. Nekaj tednov po njegovem porazu sem prejel tale komentar v zvezi z ohijjskimi volitvami: "Lausche bo šel nazaj k odvetniški firmi, Green, Lochner & Woods. Njega je poraz precej vrgel na tla. Nič čudnega. Ni hotel biti ne "new-dealovec", ne progresivec, demokratska stranka pa mu je očitala, da ni demokrat."

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Poročila iz starega kraja v slikah

Od našega stalnega poročevalca Franja Aleša iz Ljubljane

Kako deluje
avtomatični telefon

Vzemimo na primer majhno avtomatično centralo, ki ima sto naročnikov. Vsakdo izmed teh ima svojo telefonsko napeljavo, ki je potem zvezana s centralo. Če hočemo na primer dva od teh naročnikov telefonično povezati, zadostuje, da zveže centrala njuni telefonski liniji. Pa se vprašamo: kako je mogoče, da se lahko tisti, ki se hoče povezati z drugo telefonsko linijo, zveže, ne da bi mu bilo potrebno povedati centrali drugo številko? To je mogoče samo, ker je v centrali nameščen takšen aparat, ki izvrši izmenjavo dveh linij in se imenuje "izmenjač" (konjektor). Sestavljen je iz okvira kovinskih vretcn; na teh so povezane telefonske linije po vrstnem redu, in sicer v deset vrst z desetimi številkami. V vsaki vrsti so zbrane linije desetih abonentov.

Telefonsko napeljavo tistega, ki je klical, zveže ta aparat z žicami, ki tvorijo kontakt s premikajočim stikalom; ta pa potem poveže vreteno ene z vreteni druge telefonske linije. Vzemimo na primer, da zavrti eden naročnikov številko štiri. Ko se plošča na telefonskem aparatu vrne na svoje mesto, povzroči, da se zavrti vijak za prekinitev in ta potem prekine v štirih kratkih intervalih strujo. Električni magnet, ki nadzoruje v centrali premikanje žic, vzdigne premikajočo se stikalo v četrto vrsto. Če zavrti sedaj naročnik še številko sedem, se bo to stikalo premaknilo do sedme številke v tej vrsti in na ta način bo naročnik zvezan z naročnikom, ki ima telefonsko linijo 47 in s katerim bo lahko nemoteno govoril.

Poglejmo sedaj centralo, ki ima tisoč naročnikov. Ti bodo razdeljeni v deset skupin po sto. V vsaki od teh skupin bo lahko naročnik dosegel na isti način povezavo, samo da bo šel ves ta proces še skozi nov aparat, imenovan "selektor", ki bo najprej spojil skupine od sto in šele potem se bo izvršila izmenjava linij.

V centrali, ki ima deset tisoč naročnikov, bodo ti najprej razdeljeni v deset skupin po tisoč. In zopet se bo vrnil isti proces. Če pa število naročnikov prekaša deset tisoč v enem samem mestu, potem se pač ustanovi več central, od katerih bo vsaka imela deset tisoč naročnikov. Naročnik bo torej imel razen številke svojega telefonskega aparata tudi številko centrale, h kateri spada.

Časovni komentarji

(Nadaljevanje z 2. strani)
Frank je snubil glasove okoli nazadnjaških ohijskih farmerjev, preziral pa delavce v mestih. Rezultat tega je bil, da je dobil samo v Clevelandu sto tisoč manj glasov kot pred dvema letoma. Torej Laucheta so porazili delavci in progresivci, zato ni treba biti nikomur žal zanj.

Cenena roba

A: Recite, tovariši, ali ni to poceni: juha, pečenka, pražen krompir, salata, dve bigi in pol litra terana vse skupaj za borih 100 lir? Ali ni to res zelo poceni?

B: Seveda je poceni. A kje je v Trstu to dobiti?

A: Dobiti ni nikjer, ampak poceni pa je.

ZASTOPNIKI LISTA PROSVETE

o vsi društveni tajniki in tajnice in lani, ki jih društva izvolijo v to vrho.

Neki nastavljeni lokalni in posredni zastopniki so določene osebe so:

Louis Barberich, za Milwaukee, Wis. in okolice.
Anton Jankovich, za Cleveland, Ohio in okolice.
Frank Klus, za Chisholm, Minn. - Chisholm in okolice.
Frank Cvetan, za Tire Hill, Pa. in središnje-vzhodno Penno.
Anton Zornik, za Herminie, Pa. in za zapadno Pennsylvanijo.

Poleg vseh teh pa lahko vsak član ali naročnik sam polje svoje narodno dirkaško listo.

PROSVETA

2657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Skrb za našo mladino

V DEČJEM DOMU V MARIBORU

Mladina ima v novi Jugoslaviji bodočnost. Ljudska oblast ter množične organizacije posvečajo vzgoji mladine največjo pozornost. Takoj po osvoboditvi so slovenske družine sprejele na tisoče sirot iz republike Bosne in Hercegovine, da bi jim vsaj nekoliko omilile trdote vojnega opustošenja in da bi jim vsaj začasno nadomestile roditelje. Skrbimo za zdravje naših najmlajših, za vzgojo in pravilno nego ter nudimo malčkom pouk in razvedrilo v številnih domovih in počitniških kolonijah.

Mladinski pevski zbor se pridno vadi za javne nastope v ponos roditeljem, veselje vzgojiteljem in za svojo rast ter napredek. Slika prikazuje agilni mladinski pevski zbor iz Trbovelj.

Naši najmlajši nastopajo na odru v igrokazu "Janko in Metka" v mladinskem domu "Vere Slander."

Naša mladina je razumela kulturo dela

Z izgraditvijo takozvane "mladinske proge Brčko-Banoviči" v dolžini 90 kilometrov v rekordnem času 6 mesecev je naša mladina dokazala svojo neomajno vero v novo domovino. Z navdušenjem so mladinci, ki so želi občudovanje in priznanje doma in izven doma, potegnili za seboj mnoge strokovnjake, ki so spoznali neizčrpen vir mladih sil.

Slovenski mladinci pa niso delali in gradili samo v Bosni in Hercegovini, Makedoniji, Srbiji, Hrvaški in drugod. Strnjeno so pomagali pri obnovi tudi v Sloveniji, kjer so v letošnjem letu opravili veliko delo. Zelo se je odlikovala študentska mladina ljubljanske univerze, ki se je obnovitvenih del udeležila v ogromnem številu.

Mladinci so pomagali pri obnovi gospodarskih poslopij, pri regulaciji rek in potokov, pri gradnji novih mostov in nasipov itd.

Veselo in z velikim delovnim elanom so pograbili naši fantje in dekleta za lopate, krampe in karjole, da bi odstranili ruševine in zgradili novo.

Takozvana "Liška proga" je ponos mladincev, saj so jo zgradili v zelo kratkem času. V Liki so bile med okupacijo velike in krvave borbe z Italijani, Nemci in ustaši. Zda se porušena Lika obnavlja tudi po zaslugi in nacionalni zavesti mladine.

Mladina sodeluje tudi pri regulaciji Save na Krškem polju pri Brečicah.

Naši vrli mladinci in mladinke pomagajo v ribniški dolini pri regulaciji Bistrice pri Sodražici, kjer je snaten del še reguliran.

Telesna vzgoja je prinesla velike uspehe

Stara Jugoslavija se oficijelno ni brigala za telesno vzgojo, za vse vrste telovadbe in športa. Kapitalističnim oblastnikom je bilo vse eno, ali imajo zdrav rod ali ne. Sedaj pa je pri nas tudi v tem pogledu popolnoma drugače. Da bi si ohranili pridobitve narodno-osvobodilne borbe, da bi zgradili močno in trdno državo, povzdignili industrijo in kmetijstvo in da bi si izboljšali življenjske pogoje, skrbi naša ljudska oblast tudi za telesno vzgojo na množični osnovi. Zdrav duh v zdravem telesu je preizkušeno geslo, ki ga uvajamo v vse panoge telesne kulture in športa. Ne samo mladina marveč vse delovno ljudstvo, delavec, kmet, intelektualci goji danes telovadbo in šport in množično sodeluje v telovadnih in športnih organizacijah. Pod pojmom "fizkulture" smo vkladili naša prizadevanja za močno telesno rast delovnega človeka, ki s toliko vero v sebe, gradi in obnavlja ter celi rane, povzročene v domovinski vojni.

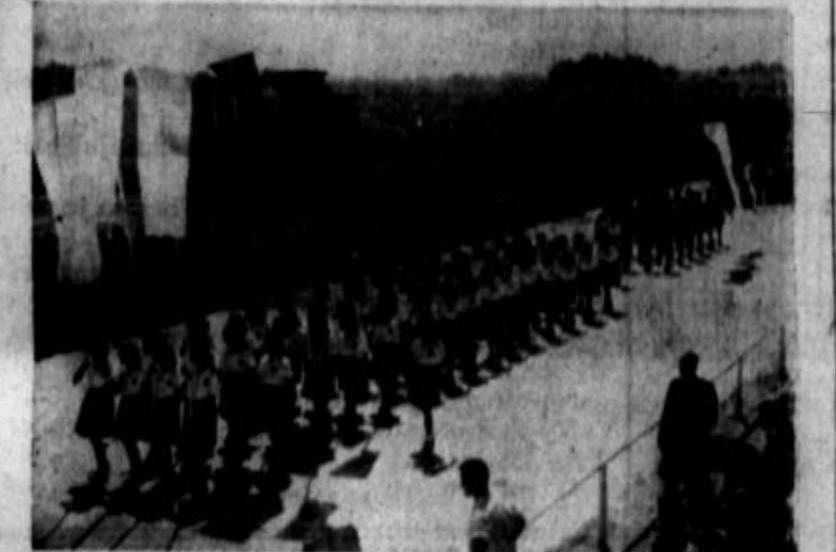
Poglejte na sliki naše "fizkulturnike"!

"Tehnika in šport" to je geslo naših športarjev motociklistov. Slika jih prikazuje na startu v Podutiku pri Ljubljani.

Velikastna parada mladih slovenskih telovadcev. To so fizkulturniki slayne in borbene brigade Matije Gubca.

Vrli mladi telovadci v paradnem maršu.

Motociklisti dirkajo preko Kongresnega trga v Ljubljani.

Demobiliziranci jugoslovanske armade odhajajo v tovarne in vasi, nov kader pa prihaja s pesmijo na nabore...

Borci, deseterjari in podoficirji naše vojske odhajajo domov. V letu 1946 je odšla ogromna večina vojaštva na svoje domove. To so bili predvsem letniki, ki so sodelovali v narodno-osvobodilni borbi od leta 1941, 1942, 1943 ter prve polovice 1944. Častno so odložili svoj rok v armadi. Zda pa odhajajo na izvrševanje novih dolžnosti v tovarne, pisarne in vasi. Demobiliziranci so prinesli v naše tovarne in vasi nov delovni polet, kajti v času narodno-osvobodilne borbe so se dvignili na višjo kulturno in politično raven in svoje bogate izkušnje so prinesli v naše ljudske organizacije, odbore in delavske strokovne organizacije. Prej puška in tank, zdaj stroj in plug.

Samozavest in ponos ter vera v svojo tako težko priborjeno pravico in svobodo pa vlija pogum in veselje v naše mladce, ki so bili vpoklicani na odsluženje svojega vojaškega roka. S pesmijo na ustih, z veseljem srcem in jasnim pogledom v bodočnost, prihajajo na nabore.

Po stari navadi, s harmoniko na čelu, rdečim nageljem v gumbnici in puščcem za klobukom prihajajo fantje na nabore...

Ministrant Jocek

IVAN CANKAR

(Nadaljevanje)

"Stopi bliže, Jocek, na vzglavje se nasloni! Da boš čital natanko, da si boš zapomnil in da boš razumel nekoč!—Tako je bilo treba, Jocek, in ni moglo biti drugače! Pogledaj: kaj ne vidiš, da bom umrla kmalu? Pogledaj: kaj ne vidiš, da je bilo treba? Tako se bo izpolnilo vse, kar je v tistih lepih pismih!"

Jokal je, slišal je komaj njen glas.

"Še včeraj te je pozdravljala, Tinka, tako lepo te je pozdravljala in roko mi je dal. Zakaj si žalostna?"

"Zato, ker me je pozdravljala in ker ti je roko dal. Daleč bo on, nikoli več ga ne bodo videli moje oči in vendar se bo izpolnilo vse, kar je zapisano v tistih lepih pismih. Daleč bo on in blizu in veliko radost bova uživala..."

Utihihla je, njene ustnice so se smehljale in oči so gledale v daljavo.

Jocek je vzkliznil.

"O Tinka! Rekla si, da ta bom razumel nekoč—saj te zdaj razumem! Vse vem, kaj misliš, vse vem, kaj si govorila! Tudi jaz, Tinka, tudi jaz sem tako žalosten! Nebesa, sem mislil, da so na oltarju, pa niso nebesa tam! Hudo sem žalosten, Tinka! Zakaj ni tako, kakor bi človek rad? Pogleda—no, in ni več tako!"

"Ni več tako!" je izpregovorila tiho in se ni ozirala na Jokca.

Pozno je bilo, prišel je oče. Razpravljala se je molče in ni pogledala ne Jokca ne Tinke. Molče je upihnil luč, toda legel ni. Hodil je po sobi, nato je stopil k postelji, kjer je ležala Tinka; videl je iz teme njene oči.

"Ali spiš, Tinka?"

"Ne."

"Zdi se mi, Tinka, da si bolna."

"Ne morem vstati."

Umolknil je in je hodil po sobi. Nato je stopil vdruživ k postelji in se je sklonil k vzglavju.

"Tinka, kmalu bo sveti večer."

"Samo še teden dni."

"Ali veš, Tinka, kedaj je umrla tvoja mati?"

"Na sveti večer."

"In taka je bila, kakor si ti; obraz in duša."

Hodil je po sobi in se vrnil vtretjič.

"Ali si huda name, Tinka?"

"Nič nisem huda."

"Tako sem vprašal tvojo mater, predno je umrla, in tako mi je odgovorila."

Pobožal jo je po licu z raskavo roko.

"Tudi ona mi je odpustila, predno je umrla..."

Roka se mu je začela tresti in njegov obraz je bil zmirom bližji njenemu.

"Ti pa ne smeš umreti, ne smeš, Tinka! Velik je že moj greh—bil bi dvakrat večji. Eno breme nosim, dve bi ne mogel. Pomisli, Tinka: rad sem imel tvojo mater, kakor bi je nobeden človek na svetu ne mogel imeti rad. Tako rad imam tebe."

Tinka je iztegnila roke.

"Nič nisem huda na vas, oče!"

"Rad sem jo imel in vendar sem jo udaril v obraz teden dni, predno je umrla."

"Odpustila je, oče."

"Jaz nisem odpustil, nikoli pozabil!—Kaj sem storil s tabo?"

"Nikoli nisem bila huda!"

Pritisnil je pesti na čelo.

"O Jezus!"

Hodil je po sobi, nato je legel na posteljo.

Tinka je molila; njeno srce je bilo mirno.

"Tudi to se je izpolnilo; prosil je odpustanja..."

... teden dni pred smrtjo..."

Okna so zmrzavala, na stenah se je svetilo ivje. Jocek je položil na Tinkino posteljo vse suknje in vsa krila, odel jo je do vratu in ni pustil, da bi bile njene gole, drobne roke na odeji.

Tinka je gledala s široko odprtimi očmi in je komaj še razločevala sence v meglenem poluraku. Njene ustnice so bile razpokane in suhe, lica so upala globoko.

"Saj še pride, saj vem, da pride!" je klical Jocek in ihtel.

Ona je slišala glas iz daljave in se je nasmehnila; njeno srce je videlo vse in je vse vedelo.

"Tudi jaz vem, da pride po slovo; zdaj je šel mimo okna."

In Jocek je ugledal senco za belim oknom in je šel odpirati duri.

Koprena je padla raz njenih oči, videla ga je natanko in se mu je nasmehnila v pozdrav.

"Pozdravljen!"

Njena tenka, vsa koščena roka se je iztegnila proti njemu trepetajoč. In gospod Edvard je prebledel.

"Tinka!"

"Lepo me pozdravi—kakor si me prej pozdravljala!"

"Pozdravljena, Tinka, moja sladka ljubica!"

"Pozdravljen!"

Tudi njene oči so se zasmejele, iz srca je prisijala luč.

"Kaj si mi prinesel, ko si bil prvokrat pri meni in zadnjikrat?"

Položil ji je na posteljo lepo pomarančo z dvema zelenima peresema.

"Pozdrav najine pomladi."

Njena drobna roka, nerodna in uboga, je iskala pomarančo.

(Dalje prihodnjik.)

velikanski daljnogledi so dognali, da so to spiralne, čudovito zavite "meglice", ki pa so sestavljene iz premnogo milijard ravno takih sonc kakor naša Rimska cesta. To, ki jo ravnokar gledaš, je tako imenovana Andromedina meglica. Je to naši Rimski cesti najbližji tuji ogromni sestav, milijardna družba zvezd, sonc. Pa se prav nič ne čudi, če najin skromni daljnogled ne more razčleniti te meglice v zvezde. Saj se spominjaš, da sem rekel, da preleti svetloba v eni sekundi kar tri sto tisoč kilometrov. Glej, od te meglice pa je potovala svetloba, ki je sedajle zadela tvoje oko, kar okoli šeststo osemdeset tisoč let!

Prijatelj, to je že kar preveč. Kam bliže me pelji!

Oj! ali si videl?! Krasen utrinek! Kakor nalašč! Ta naju je pripeljal zopet nazaj na Zemljo!

Res krasno je posvetil na nebu. Kakor bi se zvezda utrnula!

Daleč od tega, tovariši! Res se takle utrinek mnogokrat posveti bolj kakor najsvetlejša zvezda, pa je iz izpodnebne kamen, drobni, ki v neskončnih milijonih tudi krozi okoli Sonca kakor naša zemlja. Pa je s strašno hitrostjo, do 70 kilometrov na sekundo, zadel ob zemeljski zrak in se ob njem tako ogrel, da se je užgal in trenutno zgorel. Že v višini 150 kilometrov nad Zemljo se vnamejo utrinki in zgorijo, kakor so pač veliki, v višini od 80 do 30 kilometrov nad zemeljskim površjem. Če pa so preveliki, se tudi ob udarca ob zrak in ob vročine zdrobe in včasih treščijo na zemljo.

Ta čas, ko sva se razgovarjala, pa je užila tista svetla zvezda. Kaj pa je to?

Kar pogledaj jo, pa bova dobila odgovor.

Oho! Ta je pa ogromna!

Prijatelj, to tudi ni kako dalej sonce, ampak je kljub svoji navidezni velikosti ponižen planet, otrok našega Sonca, njegov največji sin, Jupiter. Res je sicer po vsebini tisočkrat večji od svoje sestre Zemlje, a je še vedno za več kakor tisočkrat manjši od Sonca! Poleg tega pa sveti le v izposojeni svetlobi. Sonce ga obseva, kakor vse svoje otroke, planete: Merkurja, Venero, Zemljo, Marsa, Saturna, Urana, Neptuna in Plutona. In zakaj ga vidiva tako povečana? I, ker je blizu v primeri z drugimi zvezdami. Pri planetih namreč se lahko računamo z milijoni kilometri in tale Jupiter je le okoli 750 milijonov kilometrov oddaljen od nas in od Sonca. Za to pot pa rabi svetloba še precej manj kakor pol ure.

Tovariš, če ne bi vedel, da si resen človek, bi bil kar hud nate, ko takole govoriš o stotinah milijonov kilometrov, pa trdiš, da je to "blizu".

Tovariš, če gledaš v vesoljni prostor, moraš pozabiti na Zemljo, ki je le neznansko droben prašek, atomček, v neizmernosti, in je tudi Sonce v teh strahotno velikih prostorih komaj iskrica, ki je zaznavna le nekoliko desetih svetlobnih let daleč, potem pa se izgubi med milijardami enakih sonc. Vse mere zadobe v teh prostorih čisto drugačen pomen in Sonce z našo Zemljo in drugimi planeti, svojimi otroci, je resnično naš najbližji dom, v katerega se celo najhladnejši astronom v svojih v neskončnost vesoljstva segajočih potovanjih včasih rad vrača.

Smo pač tudi zvezdoznanci samo ljudje; telo in duh se pri tem prodiranju v neskončnost utrudita. Mislim, da sva tudi midva

Majhna pomota

Mihail Zoščenko

Ljudske sodnije obsojajo sedaj zdravnike vedno pogosteje, tovariši! Pogledajte, ta je menda rezal z umazanimi rokami, drugi je izgubil pri tem naočnike in jih ni mogel dobiti v drobju, tretji zopet ni odrezal kake ženske tega, kar bi ji bil moral. In vse to seveda ni evropsko! Tak zdravniki morajo seveda naravnost pred ljudske sodnike. Toda, poslušajte, tovariši, zakaj in čemu hočejo obsoditi znamenitega Jegoriča, ki je tako izveden v zdravilstvu.

Tu pri nas je zbolel namreč težak. Rjabbov po priimku. Dober delavec. Legel je torej v posteljo in naročil ženi, naj se ne straši ne napora ne stroškov, da le priključijo najboljšega in najslavnejšega zdravnika. Ženica se je nekoliko kisala, ker se ji je zdelo škoda denarja, a se ni upirala bolniku. Poklicala je zdravnika, ki je tudi prišel. Majhen, droben mošček, a zelo učen. Pregledal si je telo, pretrkal ga, kakor je treba, in dejal: "Neumnost! Radi take malenkosti nadlegujete slavnega zdravnika! Prenašal se je mož! Klistir dobi! Za kosilo piščanca!"

Rekel je in odšel. In pustil je bolnika žalostnega.

Oh, si je mislil bolnik: Da bi te vrag! Predpisi za stare ženske! Moj oče ni poznal vse svoje življenje takih zdravil.

Do večera se je žalostil bolnik. Proti večeru je naročil ženi, naj gre po slovitega Jegoriča iz Malaje Ohte. Ženici je ta nova potrata stisnila srce, a je junško pogoltnila svojo tugo in šla je po slovitega Jegoriča.

Jegorič se je dal dolgo časa prositi.

"Čemu naj se peljem", je dejal, "brez vsake koristi tja in nazaj, ko je vašega moža obiskal že tako znameniti zdravnik? Jaz", je nadaljeval, "nisem obiskoval visokih šol in ne znam dobro pisati. Čemu naj se odpravljam na tako dolgo pot?"

No, dal se je prositi, pogajal se je nekaj časa za nagrado, koliko v denarju in koliko v živilih, in se končno odpravil.

Prav nič ni pretipal telesa.

"Truplo nima nič kaj opraviiti!" je dejal. "In naj se truplo tudi pretipuje, radi tega se bolezen nikakor ne zboljša!" Nato je proizvedoval, kaj neki je predpisal prvi zdravnik, nasmehnil se milosrdno njegovemu predpisu in ukazal bolniku, naj spiše listič: "Jaz sem zdrav in moj rajnik oče je bil zdrav!" in ta listič naj pogoltne.

Bolnik ga je pazljivo poslušal. "Oh!" je zamajal žalostno z glavico: "Ne gre! Saj ne znam pisati. Nisem učenjak. Samo priimek znam podpisati. Ali to ne zadostuje?"

"Ne!" je odgovoril Jegorič, namrščil je obrvi in sukal ježno svoje brčice. "Ne, priimek", je rekel nato, "sam še zadostuje. Priimek je dober zoper trganje v udihi, a za trebuh je potreben cel listič!"

"No, kaj naj napravim?" je vprašal boječ bolnik. "Mogoče pišete vi zame. Bodite vendar tako dobri!"

"Saj bi rad za vas pisal!" je del Jegorič. "A nasmehnil sem pozabil doma. Listič naj spiše kdo od vaših sorodnikov ali znancev."

postala še trudna in za danes lahko noč, zvezdnato nebo!

Po Ljudskem tedniku.

Poklicali so hišnika Androna. Andron se je pokazal. Določil je plačilo, izposodil si svinčnik, letel sam po papir in začel pisati.

Pisal je eno uro, pisal dve uri. Znoj se mu je cedit s curkom po obrazu, toda slednjič je bil listič le popisan:

"Jaz sem zdrav in moj rajnik oče je bil zdrav! Andron, hišnik iz št. 6."

Izročil je svoj proizvod bolniku. Bolnik je požiral in se davil, dokler ni spravil lističa srečno vase. Jegorič se je bil med tem od vseh kar najljubšeje poslovi in odšel; pripomnil je še prej, da ne jamči za srečni izid zdravljenja, ker ni bolnik sam pisal.

Bolnik je postal zelo vesel, celo užil je nekaj. Vkljub temu je umrl še tisto noč.

No, mrtev je mrtev! Vdovi je bilo žal zapravljenega denarja. Napolnila se je na delavsko zadruzo: ali bi se lahko zahteval od Jegoriča denar nazaj?

Denar se ni nikdar vrnil—tak je ni Jegorič. Toda stvar se je razvedela. Mrliča so raztelesili. Dobili so listič. Razvili so ga, brali in osupli zavpili: "Podpis ni bil pravi! Podpis je bil Andronov!" In vsa zadeva je prišla pred sodnika.

Sodnji se je sporočilo: Podpis je bil napačen, papir poleg

vsega ni bil papir, marveč košček stenske opone in glede mere mnogo prevelik za želodec... prosim, sodite sami!

Jegorič je izjavil med zasliševanjem: "Nič ne morem za to, bratje! Lističa nisem pisal, lističa nisem pogoltnil, nisem prekrbel papirja. Toda, da je Andron dodal svoj podpis in ne bolnikovega, to sem prezrl. Obsodite me za ta malenkostni prestopki!"

Andron je pa izpovedal: "Dve uri sem pisal, trudil se, da sem se ves potil. In podpisal sem svoj priimek. Jaz sem ga umoril. Prosim za olajšujoče okoliščine!"

Povejte, ali bodo Jegoriča in Androna v resnici obsodili?

Razni mali oglasi

RADA BI IZVEDELA

za naslov Karl Batista, doma iz Ilirske Bistrice na Notranjskem, po domače "Kukcov". Imam od njegove hčere Drage pismo iz starega kraja. Ko ji je on zadnjič pisal, je bil v Bridgeville, Pa. Ako bo sam čital, ali če kdo drugi ve za njega, je prošnja, da se zgleda na moj naslov: Josephine Sitar, 870 East 239 St., Euclid 17, Ohio.

—(Adv.)

Register Now

for Class in Nursing
BEGINNING FEBRUARY 3rd

Applicants must be
18 to 28 years old

High School Graduates or better

Apply
Director of Nurses
Columbus Hospital

2548 N. Lakeview Avenue
Diversey 1833

AFFILIATED WITH
Loyola University

ALI GLEDATE ZA DOBRO
PLAČO IN STABILNOST?

Telefon kompanija ima nekaj
takih prilik

HIŠNICE

(JANITRESSES)

Takoj od saetka plača 72% na
uro, po treh mesecih 77% na uro
in po šestih mesecih po 82% na
uro

ŽENSKES ZA ČIŠČENJE V VSEH
DELIH MESTA

Delovne ure od 5:30 pop. do 12
ure ponoči.

Oglasite se pri

ILLINOIS BELL

TELEPHONE

COMPANY

v uposlovalnem uradu za ženske
v pritrilju

309 W. WASHINGTON ST.

Razni mali oglasi

AN EXCELLENT HOME FOR
A DEPENDABLE

WOMAN

35 to 50 years

Cooking & Light Housework
No heavy laundry. Occasional
care of two small children.

Own room, bath & radio
Good Salary to the right person

PHONE FAIRFAX 8487

FOUNDRY WORKERS

● MACHINE MOLDERS

● CUPOLA TENDERS

● GRINDERS

● LABORERS

New Modern Equipment

Hurley Machine

Company

2125 S. 54th Street

CICERO, ILLINOIS

Douglas Park "L" to door

V Prosveti so dnevne svetovne
in delavske vesti. Ali jih
čitata vsak dan?

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Pe sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in eno družino k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$0.50 na eno letno naročnino. Ker pa člani še plačujejo pri assessmentu \$1.25 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vročka, reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaš lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naraniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Druž. dr. v Kanado \$0.50	Za Chicago in okolice je \$0.50
1 tednik in 4.00	1 tednik in 4.00
2 tednika in 3.00	2 tednika in 3.00
3 tednika in 2.40	3 tednika in 2.00
4 tednika in 1.80	4 tednika in 1.75
5 tednikov in 1.20	5 tednikov in 1.00
Za Evropo je \$0.50	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilo in si naročite Prosveto, list, ki je vaš lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$

1. Ime _____ Čl. družina št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledetih članov moje družine:

2. _____ Čl. družina št. _____

3. _____ Čl. družina št. _____

4. _____ Čl. družina št. _____

5. _____ Čl. družina št. _____

Mesto _____ Driava _____

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

Obisk v zvezdarni

Pavle Kunaver

Dober večer, Janez! Kam pa greš tako pozno? Jaz grem že večerjat, ti pa menda še ne sprehod?

Ne, tovariš, ampak na potovanja ne po nebu! Na svojo zvezdarno grem.

Pojdi z menoj, pa večerjaj enkrat malo pozneje.

Saj sem res malone pozabil, da imaš svojo astronomsko opazovalnico. Veš, astronomija je v moji glavi povezana s pojmom "nezadostno", z golo teorijo, ki nam jo je profesor razlagal, a nikoli ne mogel ničesar pokazati. Sedaj me pa res zanima kaj mi boš mogel pokazati ti. Za danes bom z večerjo kar potrpel.

No, upam, da ti ne bo žal. Kar pojdiva. Velikih daljnogledov res nimam, a pokažejo zadosti, da se ti ogreje srce pri pogledu na nebesna čuda.

Četrto ure pozneje.

Pa je kar čeden tvoj daljnogled. Ali si veliko žrtvoval zanj?

Ne več, kakor kdo drug za glasovir. Pa pogledaj ven v globino neba! Vidiš tam ono lepo belo zvezdo? Pogledaj jo sedaj skozi daljnogled.

Saj to ni ena zvezda! Dve sta in čisto blizu skupaj!

Počakaj, da izmenjam okular. Pogledaj zdaj.

O, čudo! Štiri zvezde, po dve in dve in tako blizu skupaj stoji!

Da, štiri zvezde. Vidiš, na tisoče je sonc v vesoljstvu, ki se družijo v pare, trojice, četvorke. V neskončni daljavi, v globinah neba, krožijo okoli skupnega težišča. Pomisli, da imajo morda ta sonca tudi planete kakor naša Sonce; kakšno zanimivo razsvetljavo uživajo tedaj! Eno sonce je oranžno, drugo žareče ali belo. Pa so dvojnice sestavljene iz sonc najrazličnejših barv.

Praviš, da so to sonca?

Da, prava sonca so.